

İntihar Olasılığı ve Cinsiyet: İletişim Becerileri, Yaşamı Sürdürme Nedenleri, Yalnızlık ve Umutsuzluk Açısından Bir İnceleme

Ayşegül Durak Batıgün
Ankara Üniversitesi

Özet

Araştırmanın temel amacı, kadın ve erkeklerdeki intihar olasılığının yordanmasında, kişilerarası ilişki tarzları, yaşamı sürdürme nedenleri, yalnızlık ve umutsuzluk değişkenlerinin yerlerini belirleyebilmektir. Başka bir deyişle, intihar olasılığını yordayan değişkenlerin cinsiyetler açısından nasıl bir farklılık gösterdiğini belirlemek amaçlanmaktadır. Araştırma, Ankara, İzmir ve Mersin illerinde oturan 18-60 yaş arası 1003 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Kadın ve erkekler için ayrı ayrı yapılan regresyon analizleri sonucunda “yalnızlık”, “umutsuzluk” ve “hayata bağlılık” her iki cinsiyet için de ortak yordayıcılar olarak karşımıza çıkmıştır. Ayrıca kadınlarda besleyici tarzın ve sosyal desteğin eksikliği; erkeklerde ise ketleyici iletişim tarzı ve eğitim intihar olasılığının yordayıcıları olarak denkleme girmiştir.

Anahtar kelimeler: İntihar, cinsiyet, iletişim becerileri, yaşamı sürdürme nedenleri, yalnızlık, umutsuzluk

Abstract

The aim of this study is to specify the role of interpersonal style, loneliness, hopelessness and the reasons for living in predicting the suicide probability of males and females. In other words it was meant to investigate how the variables predicting suicide probability vary in terms of gender. The study was conducted with 1003 individuals between 18-60 years of age, living in Ankara, İzmir and Mersin. The regression analyses carried separately for females and males revealed that loneliness, hopelessness and love of life-living are common predictors for both genders. However, in terms of interpersonal style, for females, the predictor variable was the lack of nourishing style, along with lack of social support; while for males, it was the poisoning/inhibiting style and education.

Key words: Suicide, gender, interpersonal style, reasons for living, loneliness, hopelessness

Yazışma Adresi: Doç. Dr. Ayşegül Durak Batıgün, Ankara Üniversitesi DTCF Psikoloji Bölümü Sıhhiye/ANKARA

E-posta: ayseguldurak@yahoo.com

Yazar Notu: Bu çalışma Ankara Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) Komisyonu tarafından desteklenmiştir (Proje No: 2003 09 01 021, 2006).

İntihar davranışları pek çok ülkede yıllar içerisinde artış göstermekte ve günümüzde evrensel bir sorun olarak kabul edilmektedir. Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) verilerine göre, her yıl 800.000'den fazla kişi intihar yoluyla hayatını kaybetmektedir (Comtois ve Linehan, 2006). İstatistiklere bakıldığında, özellikle cinsiyetler arası farklılıklar dikkati çekmektedir. Cinsiyet, intihar davranışlarının güçlü yordayıcıları arasında kabul edilen sosyodemografik bir değişkendir (Zhang, McKeown, Hussey Thompson ve Woods, 2005). Ölümle sonuçlanan intiharlar, hemen hemen tüm ülkelerde erkeklerde kadınlardan daha fazladır ve bu oran, 2-3'e karşı 1 olarak gösterilmektedir (Hawton, 2000). Toplam 34 ülke kapsamında yapılan bir çalışmada, intihar edenlerin % 80.1'inin erkek, % 19.9'unun ise kadın olduğu belirtilmektedir (Johnson, Krug ve Potter, 2000). Ölümle sonuçlanmayan intihar girişimlerinde ise bu oran tersine dönmekte, kadınlar erkeklerle göre yaklaşık iki kat daha fazla girişimde bulunmaktadır (Miller ve Glinski, 2000; Zhang ve ark., 2005). Ülkemizde de, erkeklerde ölümle sonuçlanan intihar oranı kadınların yaklaşık iki katıdır (TÜİK, İntihar İstatistikleri, 2002).

Cinsiyetler açısından görülen bu farklılık, temel olarak seçilen intihar yöntemlerinin farklılığı ile açıklanmaktadır. Erkekler yöntem olarak genellikle ateşli silahlar ve kendini asma gibi şiddet içeren ve daha öldürücü olan yöntemleri kullanırken, kadınlar yüksek dozda ilaç alma ya da yüksek bir yerden atlama gibi yöntemleri kullanmaktadırlar (Lester, 1997; Roy, 1995). Seçilen yöntem farklılığının yanı sıra, cinsiyet hormonlarından kaynaklanan fizyolojik farklılıklar (Lester, 1990; Lester, 1993) gibi bazı değişkenler üzerinde de durulmaktadır. Konuya ilişkin olarak ele alınan psikolojik değişkenler ise oldukça çeşitlidir. Bunlar arasında en sık karşılaşılan "intihar düşüncesi/niyeti"dir. İntihar düşüncesinde cinsiyet farklılığına ilişkin değişik bulgular dikkatleri çekmektedir. Bazı çalışmalarda cinsiyetler arası fark bulunmazken (Kjoller ve Helweg-Larsen, 2000; Langhinrichsen-Rohling, Arata, Bowers, O'Brien ve Morgan, 2004; Thomas, Crawford, Meltzer ve Lewis, 2002), bazılarında kadınların erkeklerden daha fazla intihar düşüncesine sahip oldukları (He ve Lester, 2001; Molina ve Duarte, 2006; Park, Schepp, Jang ve Koo, 2006; Uçar, 1999; Whetstone, Morrissey ve Cummings, 2007) bazılarında ise tam tersi erkeklerin kadınlardan daha fazla intihar düşüncesine sahip oldukları belirtilmektedir (Batıgün, 2005; Harriss, Hawton ve Zahl, 2005; Haw, Hawton, Houston ve Townsend, 2003; Kumar, Mohan, Ranjith ve Chandrasekaran, 2006; Tüzün, 1997). Fennig ve arkadaşları (2005) ise, kadınların daha sık intihar girişiminde bulunmalarına karşın, tamamlanmış intihar oranlarının erkeklerde daha yüksek olduğuna dikkatleri çekerek, her iki cinsiyet için de ayrı ayrı risk faktörlerinin belirlenmesinin bu farklılığın neden

kaynaklandığının açıklanmasında yardımcı olabileceğine değinmektedir. Bu noktadan yola çıkılarak yapılan yazın taramasında, belirli bazı değişkenlerin sıklıkla karşımıza çıktığı görülmektedir. Bunlardan biri olan "yalnızlık", modern yaşamın bir sonucu olarak ele alınmakta ve Peplau ve Perlman (1982) tarafından, tek başına olmaktan farklı bir durum olarak değerlendirilmektedir. Bireyin var olan sosyal ilişkisi ile olmasını istediği sosyal ilişki arasındaki farklılığı algılaması sonucu yaşanan ve hoş olmayan bir psikolojik durum olarak tanımlanmaktadır. Hem normal popülasyonda hem de hastalar ile yapılan çalışmalarda, yalnızlığın intihar davranışları ile yakından ilişkili bir değişken olduğu belirtilmektedir (Conroy ve Smith, 1983, Page ve ark., 2006). İntihar düşünceleri ile yalnızlık arasındaki ilişkilerin incelendiği bir çalışmada, intihar düşüncesi bulunan bireylerin % 25'inin çok yalnız olduklarını ifade ettikleri bildirilmektedir (Stravynski ve Boyer 2001). Yalnızlığın incelendiği yurt içi ve yurt dışında yapılan araştırmalarda, cinsiyet önemli bir değişken olarak karşımıza çıkmaktadır. Örneğin, bazı çalışmalarda, genç erkeklerin genç kadınlardan daha fazla yalnızlık yaşadıkları belirtilmekte (Campbell, Byrne ve Baron, 1992; Koenig, Issacs ve Schwartz, 1994; Hojat, Glaser ve Xu, 1999), bazı çalışmalarda ise cinsiyetler arası bir farklılığın bulunmadığı görülmektedir (Brage, Meredith ve Woodward, 1993; Demir ve Fısiloğlu, 1999; Demir ve Tarhan, 2001; Lau, Chan ve Lau, 1999). Genç kadınların genç erkeklerden daha fazla yalnızlık duyguları yaşadıklarını belirten araştırmalar da mevcuttur (Kim, 2001; Rokach 2000).

Yalnızlık, bireyin sosyal ilişkilerinde önemli eksiklikler olduğunun bir göstergesi, başka bir deyişle, bazı şeylerin ters gittiğine ilişkin bir ipucudur. Bu bağlamda *kişilerarası ilişki tarzlarının* önemi de devreye girmektedir. Birçok yaşamsal zevk ve mutluluk, diğer insanlarla kuracağımız ilişkilere bağlıdır ve ne kadar iyi bir iletişim kurduğumuza göre değişmektedir (Matthews, 1993). Etkili iletişim hayatın her alanında kişinin içinde bulunduğu durum ve koşullara uyum sağlamasında çok özel bir yere sahiptir. Kişilerarası ilişkilerdeki becerilerin yetersiz olması ise yalnızlık, aile problemleri, mesleki yetersizlik, tatminsizlik, stres ve fiziksel hastalıklar gibi birçok yaşamsal alanımızı olumsuz etkileyebilmektedir (Bolton, 1986). Horowitz, Rosenberg ve Bartholomew (1993), yapılan görüşmeler sırasında, hastaların bildirdikleri en yaygın şikayetler arasında kişilerarası problemlerin bulunduğunu belirtmişlerdir. Bireyde var olan herhangi bir psikopatoloji ile kişilerarası etkileşim süreci arasında bir ilişkiden bahsedilmektedir. Örneğin Matthews (1993), iletişim becerisindeki eksiklik ile depresyon arasındaki ilişkiye dikkatleri çekmektedir. İnsanların aslında iyi bir ilişki kurmayı istediklerini, ancak bunu nasıl yapacaklarını

bilemeyince yalnızlık ve depresyon yaşadıklarını bildirmektedir. Yakın ve destekleyici kişilerarası ilişkilere sahip olmak, intihar davranışlarına karşı koruyucu bir faktör olarak ele alınmaktadır (Cole, Protinsky ve Cross, 1992). Sıkıntılı, hoş olmayan, reddedici, izole özellikler taşıyan kişilerarası ilişkilerin, intihar girişimleri ile anlamlı ilişkisi olduğu vurgulanmaktadır (Maris, 1981). İntihar girişiminde bulunan ergenlerin intihar girişiminde bulunmayanlara göre daha az sayıda yakın ilişkilerinin olduğu, bu ilişkilerinde daha fazla çatışma yaşadıkları ve daha az doyum sağladıkları belirtilmektedir (Bettridge ve Favreau, 1995). Toplam 1334 ergen üzerinde yapılmış bir çalışmada da, ailesi ve arkadaşları ile kolay iletişim kuran kız ve erkeklerin intihar düşüncelerinin, zor iletişim kuranlardan daha az olduğu vurgulanmaktadır (Park ve ark., 2006). Son dönemde yapılan bir başka çalışmada da, intihar düşüncesi bulunan bireylerin kişilerarası ilişkilerde sorun yaşıyor olmasının, intihar girişimlerini arttırıcı bir değişken olduğu söylenmektedir (Fairweather, Anstey, Rodgers ve Butterworth, 2006). Konuya ilişkin cinsiyetler arası farklılıklar da sıklıkla vurgulanmaktadır. Örneğin, kadınların erkeklere göre daha açık, önerilere dayanan ve nazik bir dil kullandıkları belirtilmektedir (Basow ve Rubenfeld, 2003). Ülkemizde normal örneklem grubu üzerinde kişilerarası ilişki tarzları, yalnızlık ve depresyon boyutlarının araştırıldığı bir çalışmada da; kadınların kişilerarası ilişkilerde “besleyici”, erkeklerin ise “ketleyici” bir tarz sergiledikleri belirtilmektedir. Ayrıca, ketleyici tarzın psikolojik sorunlarla ilişkisinin bulunduğu belirtilerek; cinsiyetin ve kişilerarası ilişki tarzlarının yalnızlığın yordanmasında anlamlı değişkenler olarak karşımıza çıktığı da vurgulanmaktadır (Şahin, Durak ve Yasak, 1994).

Umutsuzluk ise, bilişsel kuram çerçevesinde ele alınmakta ve intihar girişiminde bulunan hastaların intiharı, genellikle çaresizlikleri ya da umutsuzluk durumları için bir çıkış yolu olarak gördükleri; kişinin yaşama bakış tarzı umutsuzluklarla doluysa, intihar riskinin de arttığı belirtilmektedir (Minkoff, Bergman, Beck ve Beck, 1973). Umutsuzluğun, intihara niyet ile güçlü bir bağlantısının olduğu bildirilmekte (Beck ve Weishaar, 1990); intiharın en güçlü yordayıcıları arasında bulunduğu belirtilmektedir (Weishaar ve Beck, 1992). Son yıllarda yapılan bir derlemede, intihar düşüncesi ile ilişkili bulunan en önemli değişkenin umutsuzluk olduğu belirtilmekte (Brezo, Paris ve Turecki, 2005); bir başka çalışmada ise, intihar girişimi bulunan bireylerin umutsuzluk puanlarının girişimde bulunmayan bireylerden anlamlı düzeyde daha yüksek olduğuna dikkat çekilmektedir (Page ve ark., 2006). Ülkemizde gerçekleştirilen bir çalışmada ise umutsuzluk düzeyinin en yüksek olduğu grubun, intihar girişimi olan hasta grubu olduğu, bunu depresif hastaların izlediği

bildirilmektedir (Durak 1994). Cinsiyet değişkeni açısından bakıldığında, hem ergenlik hem de yetişkinlik dönemindeki kadınlarda umutsuzluk puanlarının daha yüksek olduğu dikkatleri çekmektedir (Costa, Terracciano ve McCrae, 2001; Duberstein ve ark, 2000; McCrae, Costa ve Terracciano, 2002). Kumar ve Pradhan (2003) tarafından yapılan bir çalışmada da, kadınlarda intihar düşüncelerinin, erkeklere göre umutsuzluk ile daha yakından ilişkili olduğu bulunmuştur. Bununla birlikte, erkeklerin daha yüksek umutsuzluk puanlarına sahip olduğunu bildiren çalışmalar da mevcuttur (Batıgün, 2005; Page, 1991).

Umutsuzluk ve yalnızlık duyguları, intihara eşlik eden olumsuz bilişlere odaklanırken, Linehan ve arkadaşları (1983), kişileri intihar davranışından alıkoyan “olumlu” bilişler üzerinde durmaktadır. Linehan ve arkadaşları (1983), *insanları yaşama bağlayan nedenleri*, hayatta kalma ve başetme inançları, aileye karşı sorumluluk, çocukla ilgili kaygılar, intihar korkusu, sosyal açıdan onaylanmama korkusu ve ahlaki engeller olmak üzere altı faktör altında toplayarak, bunların intihar davranışı ile olan ilişkilerine bakmışlardır. Sonuçta, kişilerin bu faktörlere verdikleri önem derecesi ile intihar davranışı arasında olumsuz bir ilişki olduğu bulunmuştur. Bu modele göre, yaşamı sürdürme nedenleri güçlü olan bireyler, stres ve umutsuzluğa karşı daha iyi direnebilmekte ve daha az intihar düşüncelerine sahip olmakta, dolayısıyla da intihar etmemektedirler. Yaşamı sürdürme nedenlerinin, hem ergenlerde (Osman, Kopper ve Barrios, 1996; Pinto, Whisman ve Conwell, 1998) hem de yaşlılarda (Bender, 2000) görülen intihar davranışlarında rol oynayan önemli bir bilişsel faktör olduğu belirtilmektedir. Fazla sayıda yaşamı sürdürme nedenine sahip olmanın, kritik dönemlerde bireylerde intihar düşüncelerinin oluşmasını önlediği üzerinde durulmaktadır (Malone, Oquendo ve Haas, 2000). Kadınların erkeklere göre daha fazla yaşamı sürdürme nedenine sahip olduklarına ilişkin bulgular mevcuttur (Dobrov ve Thorell, 2004; Durak, Yasak-Gültekin ve Şahin, 1993; Innamorati ve ark., 2006; Şahin, Batıgün ve Şahin, 1998).

Tüm bunlardan da anlaşılacağı gibi, intihar için önemli risk faktörleri arasında görülen bu değişkenlerin, cinsiyet açısından nasıl bir farklılık gösterdiğinin belirlenmesi, müdahaleler ve risk gruplarının saptanması yönünde yapılacak olan çalışmalara önemli katkılar sağlayacaktır. Bu noktadan hareketle araştırmanın temel amacı, kadın ve erkeklerdeki intihar olasılığının yordanmasında, söz konusu bu değişkenlerin yerlerini belirleyebilmektir. Başka bir deyişle, bu değişkenlerin intihar olasılığını yordamada cinsiyetler açısından nasıl bir farklılık gösterdiğini belirlemek amaçlanmaktadır. Araştırmanın temel hipotezi ise şu şekildedir: *İntihar olasılığının yordanmasında cinsiyetler açısından fark-*

lılıklar bulunacaktır. Erkeklerin intihar olasılığının yordanmasında “yalnızlık”, “ketleyici iletişim tarzı” ve “daha az sayıda yaşamı sürdürme nedenine sahip olmak” anlamlı değişkenler olarak karşımıza çıkacaktır.

Yöntem

Örneklem

Araştırmanın örneklemini, Ankara ($n = 347$), İzmir ($n = 293$) ve Mersin ($n = 363$) illerinde oturan kişiler arasından seçkisiz yöntemle belirlenen 1003 kişi (499 kadın, 504 erkek) oluşturmuştur. Yaş aralığı 18-60, yaş ortalaması 34.30'dur ($S = 12.22$). Örneklemin % 17.9'u ilköğretim, % 26.8'i lise ve % 54.7'si üniversite öğrencisi ya da mezundur. 554 kişi evli, 442 kişi ise bekar olduğunu belirtmiştir.

Veri Toplama Araçları

İntihar Olasılığı Ölçeği (İÖÖ). Cull ve Gill (1988) tarafından geliştirilmiş, 1-4 arası Likert tipi puanlanan, 36 maddelik bir ölçektir. Ölçekten alınan yüksek puanlar intihar olasılığının yüksekliğine işaret eder. Ölçeğin Türkçe'ye çevirisi ve üzerindeki ilk çalışma Eskin (1993) tarafından yapılmıştır. Üniversite öğrencileri üzerinde yapılan bu çalışmada iç tutarlılık katsayısı .87, test-tekrar test güvenilirlik katsayısı .89 olarak bulunmuştur.

İntihar Olasılığı Ölçeği'nin bu çalışmada kullanılan formu ise, Şahin ve Batıgün'ün (2000) yapmış olduğu bir çalışma ile bazı değişikliklere uğramış halidir. Özgün ölçekte yer alan bazı maddelerin, doğrudan intiharı düşündürücü türden maddeler olması nedeniyle rahatsızlık uyandırabileceği düşünülmüş ve kişileri olumsuz etkileyebileceği yönünde duyulan etik kaygılar nedeniyle bu maddelerin ifadelerinde değişiklikler yapılarak, bunların kişilere uygunluk derecesi sorulmuştur. Ayrıca, ölçeğin daha iyi anlaşılabilmesi amacıyla da, bazı maddelerin çevirisinde değişiklikler yapılmıştır. Yapılan bir çalışmada Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı .95 olarak saptanmıştır. Ölçeğin, Kısa Semptom Envanteri'nin alt ölçekleri ile korelasyonları .52 ($p < .001$) ile .86 ($p < .001$) arasında değişmektedir. Ayrıca, “Umutsuzluk Ölçeği” ile .70 ($p < .001$) ve “Sosyal Karşılaştırma Ölçeği” ile de .77 ($p < .001$) değerinde korelasyon katsayılarına sahiptir. Bu örneklem üzerinden yapılan faktör analizi sonucunda toplam varyansın % 51.9'unu açıklayan “olumsuz benlik ve tükenme”, “hayata bağlılıktan kopma” ve “öfke” olmak üzere üç faktör bulunmuştur. Ölçeğin ayırıcı geçerliliğini belirlemek amacıyla yapılan ayırıcı fonksiyon analizi sonucunda ölçeğin, intihar girişiminde bulunan hastaların % 87.3'ünü, depresyon tanısı alanların % 52.4'ünü, normal örneklemin ise % 81.5'ini ait oldukları gruplara doğru olarak sınıf-

landırabildiği görülmüştür (Şahin ve Batıgün, 2000).

Ölçek bu formu ile bir tez çalışmasında da kullanılmış ve geçerlik ve güvenilirliğine ilişkin kanıtlar buradan da elde edilmiştir (Batıgün, 2002; Batıgün ve Şahin, 2003).

Kişilerarası İlişki Tarzları Ölçeği (KİTÖ). Bu ölçek, “Stres Management: A Positive Strategy” isimli bir video paket programdan esinlenerek hazırlanmıştır. Paket programdan alınan maddeler üzerine kültürümüze özgü olabileceği düşünülen bazı maddeler de eklenerek 50 maddelik bir ölçek oluşturulmuştur. Bir dizi çalışma sonucunda kişilerarası ilişkilerde “besleyici” ve “ketleyici” etkileşim tarzlarını ifade eden 31 maddelik bir araç haline dönüştürülmüştür. Her madde 0-3 arası değişen Likert tipi bir ölçek üzerinde değerlendirilmektedir. Puan aralığı 0-93'dür. Yüksek puanlar, kişilerarası ilişkilerde olumlu bir tarzın göstergesidir. Ölçeğin tümünden elde edilen Cronbach alfa katsayısı .79'dur. İki yarım test güvenilirliği ise .63'dür ($p < .001$). Birlikte geçerlik kriteri olarak kullanılan UCLA-Yalnızlık Ölçeği ile korelasyonu -.24 ($p < .001$), Offer Yalnızlık Ölçeği ile korelasyonu ise -.38'dir. Ölçeğin yordayıcı geçerliliğine ilişkin veriler, besleyici ve ketleyici ilişki tarzlarının yalnızlığı yordamada anlamlı değişkenler olduklarını göstermektedir (Şahin, Durak ve Yasak, 1994).

UCLA-Yalnızlık Ölçeği. Bireyin algıladığı yalnızlık derecesini belirlemek amacıyla geliştirilmiş 20 maddelik bir ölçektir (Russell, Peplau ve Cutrona, 1980). Ölçeğin maddeleri 1-4 arasında derecelendirilmiştir. Yüksek puanlar, yalnızlığın daha yoğun olarak yaşandığının göstergesidir. Ölçeğin Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı .94, test-tekrar test güvenilirliği ise .73'tür ($p < .001$). Beck Depresyon Envanteri'nin birlikte geçerlik kriteri olarak ele alındığı geçerlik çalışmasında da bu iki ölçek arasındaki korelasyon .67 ($p < .001$) olarak bulunmuştur. Ölçeğin ülkemizde de geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Üniversite öğrencileri ile yapılan bir çalışmada Cronbach alfa katsayısı .96, test-tekrar test güvenilirliği ise .94 ($p < .001$) olarak belirlenmiştir. Ayrıca BDE ve MDI (Multiscore Depression Inventory)'nin içedönüklük alt ölçeği ile olan korelasyonları da sırasıyla .77 ($p < .001$) ve .82'dir ($p < .001$) (Demir, 1989).

Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ). Beck, Weissman, Lester ve Trexler (1974) tarafından geliştirilen 20 maddelik kendini değerlendirme türü bir ölçektir. Bireyin geleceğe yönelik karamsarlık derecesini belirlemek amaçlanmaktadır. Sorulara “doğru-yanlış” şeklinde yanıt verilmekte ve negatif beklentileri yansıtmaktadır. Ölçek, “gelecek ile ilgili duygular”, “motivasyon kaybı” ve “gelecek ile ilgili beklentiler” olmak üzere üç faktörden oluşmaktadır. Ölçek ile ilgili yurt dışında yapılmış çalışmalarda bildirilen geçerlik katsayıları

.32 ($p < .05$) ile .79 ($p < .001$) arasında değişmektedir (Bonner ve Rich 1991; Chiles ve ark., 1989; Dyck 1991; Ivanoff ve Jang, 1991). Ölçeğin ülkemizdeki geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları Durak (1994) ve Durak ve Palabıyıkoglu (1994) tarafından yapılmıştır. Bu çalışmalarda ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı .85 olarak bildirilmektedir. Bu katsayılar, intihar girişiminde bulunan grup ve depresyon tanısı almış hastalar için de sırasıyla .81 ve .82 olarak belirlenmiştir. Ayrıca ölçeğin “gelecek ile ilgili duygular ve beklentiler” ($\alpha = .78$), “motivasyon kaybı” ($\alpha = .72$) ve “umut” ($\alpha = .72$) olmak üzere üç faktörden oluştuğu belirtilmektedir.

Yaşamı Sürdürme Nedenleri Envanteri (YSNE). İnsanları intihar davranışından alıkoyan olumlu ve olumsuz nedenleri belirleyen, Linehan ve arkadaşları (1983) tarafından geliştirilmiş, daha sonra bir çalışma ile (Durak, Yasak-Gültekin ve Şahin, 1993) kültürümüze uyarlanmış bir ölçektir. Çeşitli dillere çevrilerek intihar yazınında sıklıkla kullanılan, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracıdır (Cole, 1989; Dobrow ve Thorell, 2004; Innamorati ve ark., 2006). Orijinali 48 madde olan ölçeğin Türk kültürüne uyarlama sırasında, 28 maddeye indirgenerek kullanılabilceği ortaya çıkmış ve 28 maddelik formunun geçerlik ve güvenilirlik değerleri bir başka çalışma ile sınanmıştır. Bu çalışma bulgularına göre ölçeğin Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı .88 dir. Ölçeğin İntihar Olasılığı Ölçeği ile korelasyonu $-.31$ ($p < .001$), Sosyal Karşılaştırma Ölçeği ile ise $-.75$ ($p < .001$)’dir. Ölçek, hayata bağlılık ($\alpha = .84$), umut ve sosyal destek ($\alpha = .89$), dini engeller ($\alpha = .76$) ve mücadele ($\alpha = .65$) olmak üzere 4 alt ölçekten oluşmaktadır. Ölçeğin madde-toplam korelasyon katsayıları da .21 ile .70 arasında değişmektedir. Yapılan ayırt edici fonksiyon analizi sonuçlarına göre, ölçeğin normal ve depresif grupları doğru ayırtama oranı % 72.7; intihar grubu ve depresif grubu ayırtama oranı % 72.2; intihar grubu ve normal grubu ayırtama oranı ise % 61.1 olarak bulunmuştur (Şahin ve Batıgün, 2000).

İşlem

Yukarıda tanımlanan ölçekler, sıra etkisini kontrol etmek amacı ile başta bilgi formu sabit kalmak üzere değişik sıralarda dizilerek bir batarya haline getirilmiştir. Araştırmaya katılan kişilere araştırmanın amacı hakkında kısa bir bilgi verilmiş ve gönüllülük ilkesi temel alınarak, bilgilendirilmiş onam formu imzalatılmıştır.

Bulgular

Daha önce de belirtildiği gibi, araştırmanın örneklemini, Ankara, İzmir ve Mersin illerinde oturan bireylerden oluşmuştur. Bu noktada il değişkeninin bir

etkisinin bulunup bulunmadığını kontrol etmek amacı ile intihar olasılığı puanları üzerinde “cinsiyet (2) x il (3) x yaş (3)” ve “cinsiyet (2) x il (3) x eğitim (3)” olmak üzere 3 değişkenli iki adet ANOVA çözümü gerçekleştirilmiştir. Sonuçta “il” değişkeninin İntihar Olasılığı Ölçeği’nin toplam puanı ve alt ölçekleri üzerinde, herhangi bir temel ve etkileşim etkisinin bulunmadığı görülmüştür ($F_{2,974} = .07$, $p > .05$ ile $F_{2,974} = 2.64$, $p > .05$ arasında değişmektedir). Bu saptamadan sonra, araştırmanın amacı ve hipotezi doğrultusunda bir dizi regresyon analizi yapılmıştır.

Regresyon Analizleri

Hatırlanacağı gibi bu çalışma, intihar olasılığının yordanmasında söz konusu değişkenler açısından cinsiyetler arasında farklılıkların bulunduğu hipotezine dayanmaktadır. Bu hipotezin test edilmesinden önce, cinsiyet değişkeninin intihar olasılığını yordayan değişkenler arasında yer alıp almayacağını belirlemek amacı ile tüm örneklem ($N = 1003$) üzerinde aşamalı (stepwise) regresyon analizi yapılmıştır.

Tablo 1’den de anlaşılacağı gibi, İntihar Olasılığı Ölçeği bağımlı değişken; yaş, eğitim, cinsiyet, yaşamı sürdürme nedenleri, kişilerarası ilişki tarzları, yalnızlık ve umutsuzluk puanları ise bağımsız değişkenler olarak ele alınmıştır. Denklem “yalnızlık” $R = .644$ ($F_{1,958} = 678.48$, $p < .001$) değeri ile ilk giren değişken olmuştur. Onun arkasından “umutsuzluk” $R = .672$ ($F_{2,957} = 394.07$, $p < .001$), “ketleyici yaklaşım” $R = .692$ ($F_{3,956} = 292.07$, $p < .001$), “besleyici yaklaşım” $R = .705$ ($F_{4,955} = 235.94$, $p < .001$), “hayata bağlılık” $R = .715$ ($F_{5,954} = 199.16$, $p < .001$), “eğitim” $R = .719$ ($F_{6,953} = 169.76$, $p < .001$) ve “cinsiyet” $R = .721$ ($F_{7,952} = 146.91$, $p < .001$) değerleriyle denklem girmişlerdir. Değişkenlerin varyansı açıklamaya toplam katkısı % 51.9’dur.

Bu analizde görüldüğü gibi, cinsiyet değişkeni intihar olasılığını yordayan değişkenler arasında yerini almıştır. Bu noktadan hareketle, her iki cinsiyette intihar olasılığını yordayan değişkenleri saptayabilmek amacı ile kadınlar ve erkekler için ayrı ayrı regresyon analizi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 2’de verilmektedir.

Tabloda da görüldüğü gibi “yalnızlık”, kadınlarda $R = .626$ ($F_{1,476} = 307.15$, $p < .001$) değeriyle, erkeklerde ise $R = .666$ ($F_{1,480} = 383.37$, $p < .001$) değeriyle denklem ilk giren değişken olmuştur. Bunu kadınlarda “umutsuzluk” ($R = .665$, $F_{2,475} = 188.36$, $p < .001$), “besleyici yaklaşım” ($R = .693$, $F_{3,474} = 145.70$, $p < .001$), “hayata bağlılık” ($R = .707$, $F_{4,473} = 118.39$, $p < .001$) ve “umut ve sosyal destek” ($R = .718$, $F_{5,472} = 97.70$, $p < .001$) değişkenleri; erkeklerde ise “ketleyici yaklaşım” ($R = .699$, $F_{2,479} = 229.20$, $p < .001$), “umutsuzluk” ($R = .721$, $F_{3,478} = 172.44$, $p < .001$), “hayata bağlılık” ($R = .730$, $F_{4,477} = 135.73$, $p < .001$) ve “eğitim” ($R = .736$, $F_{5,476} = 112.79$, $p < .001$) değişkenleri izlemiştir.

Tablo 1. İntihar Olasılığını Yordayan Değişkenler ($N = 1003$)

	<i>R</i>	<i>R</i> ²	β	<i>F</i> değ.	<i>t</i>
UCLA - Yalnızlık Ölçeği	.644	.415	.43	678.48***	15.83***
Beck Umutsuzluk Ölçeği	.672	.452	.16	64.61***	5.82***
Ketleyici Yaklaşım (KİTÖ alt ölçeği)	.692	.478	.15	48.76***	6.49***
Besleyici Yaklaşım (KİTÖ alt ölçeği)	.705	.497	-.13	35.72***	-5.07***
Hayata Bağlılık	.715	.511	-.14	26.68***	-5.63***
Eğitim	.719	.517	-.08	11.63***	-3.20***
Cinsiyet	.721	.519	.05	5.27**	2.30**

*** $p < .001$ ve ** $p < .01$ **Tablo 2.** Kadın ve Erkeklerde İntihar Olasılığını Yordayan Değişkenler

	<i>R</i>	<i>R</i> ²	β	<i>F</i> değ.	<i>t</i>	
Kadın	UCLA –Yalnızlık Ölçeği	.626	.392	.41	307.15***	10.14***
	Beck Umutsuzluk Ölçeği	.665	.442	.21	42.68***	5.68***
	Besleyici Yaklaşım (KİTÖ alt ölçeği)	.693	.480	-.20	34.11***	-5.37***
	Hayata Bağlılık	.707	.500	-.22	19.46***	-4.91***
	Umut ve Sosyal Destek	.718	.516	.12	6.92**	2.63**
Erkek	UCLA –Yalnızlık Ölçeği	.666	.444	.51	383.37***	14.11***
	Ketleyici Yaklaşım (KİTÖ alt ölçeği)	.699	.489	.23	42.16***	7.30***
	Beck Umutsuzluk Ölçeği	.721	.520	.13	30.59***	3.38***
	Hayata Bağlılık	.730	.532	-.15	12.82***	-4.15***
	Eğitim	.736	.542	-.10	10.38***	-3.22***

*** $p < .001$ ve ** $p < .01$ **Tablo 3.** İntihar Olasılığı Ölçeği ile Diğer Ölçekler Arasındaki Korelasyon Katsayıları

	İntihar Olasılığı Ölçeği (Toplam Puan) Kadın/Erkek	Negatif Benlik ve Tükenme Kadın/Erkek	Hayata Bağlılıktan Kopma Kadın/Erkek	Öfke Kadın/Erkek
YSNE (Toplam Puan)	-.25*** / -.32***	-.21*** / -.32***	-.30*** / -.35***	-.11** / -.06
Hayata Bağlılık	-.36*** / -.37***	-.30*** / -.35***	-.39*** / -.41***	-.19*** / -.08
Umut ve Sosyal Destek	-.33*** / -.40***	-.29*** / -.38***	-.35*** / -.43***	-.15*** / -.10**
Dini Engeller	-.18*** / -.14***	-.18*** / -.10**	-.10** / -.15***	-.13*** / -.11**
Mücadele	-.23*** / -.32***	-.21*** / -.29***	-.24*** / -.30***	-.11** / -.19***
Kişilerarası İlişki Tarzları Ölçeği (Toplam Puan)	-.51*** / -.43***	-.45*** / -.41***	-.38*** / -.21***	-.36*** / -.41***
Besleyici Yaklaşım	-.47*** / -.40***	-.44*** / -.39***	-.46*** / -.28***	-.17*** / -.23***
Ketleyici Yaklaşım	.31*** / .29***	.24*** / .27***	.13** / .04	.42*** / .42***
Beck Umutsuzluk Ölçeği	.48*** / .43***	.48*** / .41***	.33*** / .30***	.28*** / .30***
UCLA- Yalnızlık Ölçeği	.62*** / .66***	.65*** / .67***	.32*** / .40***	.42*** / .41***

*** $p < .001$ ve ** $p < .01$

Değişkenlerin varyansı açıklamaya toplam katkısı kadınlarda % 51.6, erkeklerde ise % 54.2'dir.

Korelasyon Analizleri

İntihar Olasılığı Ölçeği ve alt ölçekleri ile diğer ölçeklerden alınan puanlar arasındaki korelasyon katsayıları kadınlar ve erkekler için ayrı ayrı hesaplanmıştır. Sonuçlar Tablo 3'de verilmektedir.

Tabloda da görüldüğü gibi, İÖÖ ile diğer tüm ölçekler arasında beklenen yönde ve anlamlı korelasyonlar mevcuttur. Yaşamı sürdürme nedenleri ve kişilerarası olumlu ilişki tarzları arttıkça intihar olasılığı azalmakta, umutsuzluk ve yalnızlık arttıkça intihar olasılığı da artmaktadır. Ölçekler arası korelasyon katsayıları kadınlar için -.46 ile .65 arasında, erkekler için -.43 ile .67) arasında değişmektedir ($p < .001$).

Tartışma

Hatırlanacağı gibi bu çalışmada, intihar olasılığının yordanmasında yalnızlık ve umutsuzluk duyguları, yaşamı sürdürme nedenleri ve kişilerarası ilişkilerde kullanılan tarzın, kadın ve erkeklerde farklı özellikler göstereceği hipotezi ile yola çıkılmıştı. Bu amaçla, cinsiyetin intihar olasılığını yordayan değişkenler arasında yer aldığı ilk regresyon analizi ile gösterildikten sonra, amaç doğrultusunda her iki cinsiyet için de ayrı ayrı regresyon analizleri yapılmıştır. Sonuçta; "yalnızlık", "umutsuzluk" ve "hayata bağlılık" her iki cinsiyet için de ortak yordayıcılar olarak karşımıza çıkmıştır. Ayrıca araştırmanın hipotezi doğrultusunda kadınlarda "besleyici", erkeklerde ise "ketleyici" iletişim tarzının intihar olasılığının yordayıcısı olarak denkleme girmiş olması dikkat çekicidir. Pek çok araştırmada, kadınların erkekler göre daha açık ve nazik bir dil kullandıkları, özellikle çatışma durumlarında kadınların sorunları konuşma yönünde bir tarz sergiledikleri, erkeklerin ise kişilerarası sorunları tartışmaktan ve sorunlara çözüm önermekten kaçındıkları belirtilmektedir (Basow ve Rubenfeld, 2003). Ülkemizde, kişilerarası ilişki tarzları ile intihar davranışları arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışma mevcut olmamakla birlikte, normal örneklem grubu üzerinde kişilerarası ilişki tarzları, yalnızlık ve depresyon boyutlarının araştırıldığı bir çalışmaya rastlanmaktadır. Bu çalışmada kadınların kişilerarası ilişkilerde "besleyici", erkeklerin ise "ketleyici" bir tarz sergiledikleri belirtilmektedir. Ayrıca, ketleyici tarzın psikolojik sorunlarla (depresyon, anksiyete vb.) ilişkisi bulunurken, besleyici tarzda böyle bir ilişki saptanmamıştır (Şahin, Durak ve Yasak, 1994).

Güney Koreli öğrencilerde intihar düşüncelerini ve bunlarla ilişkili risk faktörlerini belirlemek amacıyla yapılan bir çalışmada da, aile ve arkadaşlarla kolay ya da zor iletişim kuruyor olmak ile intihar düşünceleri

arasındaki ilişkiden söz edilmektedir. Çalışmada, erkeklerin duygularını bastırmaya, kızların ise paylaşmaya özendirildikleri hatırlatılarak, kızlarda olduğu gibi erkeklerde de intihar düşüncelerini (daha az intihar düşüncesi) yordayan faktörler arasında, "arkadaşları ile kolay iletişim kurma" değişkeninin yer aldığına dikkat çekilmektedir (Park ve ark., 2006). Mevcut çalışmada da ortaya çıkan durum, kadınlardaki intihar düşüncelerini yordayan değişkenlerin besleyici tarzın eksikliği ve sosyal destek alamama/almama, erkeklerdeki değişkenlerin de ketleyici tarzın fazlalığı ve eğitim olduğudur. Ölçekteki besleyici tarzı temsil eden maddelere (örn., "kendi isteklerimi ve ihtiyaçlarımı karşımdakine açıkça belli ederim", "düşüncelerim diğer kişilerinki ile uyduğunda, bunu açıkça belli ederim" vb.) bakıldığında, bu maddelerin aynı zamanda kadın cinsiyet rolünü yansıttıkları düşünülebilir. Aynı şekilde ketleyici tarz maddelerine (örn., "insanlara sözle sataşmayı severim", "kendimi kolayca kaybedip öfkelenirim" vb.) bakıldığında da bunların erkek cinsiyet rollerine daha uygun maddeler olduğu düşünülebilir. Diğer deyişle bu çalışmada ortaya çıkan bulgu, erkekler için cinsiyet rollerine uygun, kadınlar için ise tam tersine cinsiyet rollerine uygun olmayan bir iletişim tarzı sergilemenin intihar olasılığıyla ilişkili olduğunu düşündürmektedir. Mevcut çalışmanın bulgularına göre kadınlar için cinsiyet rollerine uygun bir tarzı sergilememek, aynı zamanda sosyal desteklere de başvurmamakla/başvuramamakla ilişkili olarak intihar olasılığını yordamaktadır. Bu da ilgili yazında kadınların aslında daha çok sosyal desteğe başvurdukları bilgileriyle (Kleinke, Staneski ve Mason, 1982; Şahin ve Durak, 1995) tutarlıdır.

Kadınların, cinsiyet rollerine uygun davrandıkları durumlarda sosyal destekten daha çok yararlanıyor olmaları mümkündür. Ayrıca, bir başatma mekanizması olarak sosyal destek ağlarını kullanmanın, depresyona ve umutsuzluğa karşı koruyucu bir davranış olduğu da bilinmektedir (Hammen ve Padesky, 1977).

Mevcut çalışma erkekler için daha farklı bir durum bulgulanmıştır. Erkeklerde eğitim düzeyleri ile bağlantılı olarak cinsiyet rollerine uygun davranmak, intihar olasılığı ile bağlantılı gibi görülmektedir. Bu sonuç, cinsiyet rollerine ilişkin yazında, eğitim düzeyi düştükçe, kalıplaşmış cinsiyet rollerinin daha baskın olduğuna ilişkin bulgular (Dökmen, 2004) bağlamında daha bir anlam bulabilir. Eğitim düzeyinin daha düşük olduğu, "geleneksel" kesimlerde erkek cinsiyet rolleri de daha katı olabilir; bu durum da, yalnızlık, umutsuzluk ve hayattan kopuşla birlikte, intihar olasılığını artırabilir. Tamamlanmış intiharların daha çok eğitim düzeyi düşük erkeklerde gözleniyor olması da bu yorumu destekleyebilir (DIE intihar istatistikleri, 2002). Ayrıca, yine cinsiyet rolleri ve psikopatolojinin birlikte ele

alındığı yazında, “androjen” cinsiyet rolünün daha koruyucu olduğuna dikkat çekiliyor olması (Dökmen, 1997; Williams ve D’Alessandro, 1994), bu bulgular bağlamında yeni bir anlam daha kazanmaktadır. Bundan sonra yapılabilecek yeni araştırmalarda, mevcut araştırmanın temel değişkenleri olan cinsiyet, kişilerarası tarz ve inhar olasılığı, cinsiyet rolleri bağlamında yeniden değerlendirilmelidir.

Mevcut çalışmada kadınlarda yaşamı sürdürme nedeni olarak hayata bağlılığın yanı sıra “umut ve sosyal destek” faktörünün de denkleme girdiği görülmektedir (bkz., Tablo 2). Hem yurt içinde hem de yurt dışında yapılan çalışmalarda, kadınların daha fazla yaşamı sürdürme nedenine sahip oldukları (Dobrow ve Thorell, 2004; Innamorati ve ark., 2006; Linehan ve ark., 1993; Şahin ve ark., 1998) ve intihara karşı daha fazla olumsuz tutum içerisinde bulduklarına dair bulgular da (Canetto, 1992; Khan ve Farooq, 2003; Stack, 1983) bu çalışmadan elde edilen sonuçları desteklemektedir.

Erkeklerdeki intihar olasılığını yordayan değişkenler arasında eğitim de yerini almıştır. ABD ve Avrupa ülkelerinde yapılan çalışmalara baktığımızda eğitim değişkeninin nadiren ele alındığı görülmektedir. Bunlardan birinde, gençlerdeki intihar girişimlerine ilişkin risk faktörleri belirlenmeye çalışılmış ve erkeklerde düşük gelir düzeyine sahip olmak, kadınlarda ise eğitim düzeyinin düşük olması intihar girişimleri ile ilişkili bulunmuştur (Zhang ve ark., 2005). Hindistan’da intihar oranlarının araştırıldığı bir çalışmada da, eğitim düzeyinin intihar oranlarının en güçlü yordayıcısı olduğuna ilişkin bulgular mevcuttur. Eğitim düzeyi düşüğe, intihar oranları artmaktadır (Steen ve Mayer, 2003). Bununla birlikte, Çin’de yapılan bir çalışmada eğitim değişkeninin hem kadınlardaki hem de erkeklerdeki intihar düşünceleri üzerinde bir etkisinin bulunmadığı bildirilmektedir (He ve Lester, 2001). Ülkemizde ise istatistiklerde ve araştırmalarda eğitim, önemli bir değişken olarak sıklıkla yer almaktadır. Örneğin, DİE İntihar İstatistikleri’ne (2002) göre, intihar eden erkeklerin % 47.41’i, kadınların da % 42.46’sı ilkökul mezunudur. İzmir’de bir hastaneye başvuran intihar girişimi vakaları (Dilsiz ve Dilsiz, 1996) ve Batman’da gerçekleşen intihar girişimleri üzerinde yapılan bir başka çalışmada da (Deniz, Ersöz, İldeş ve Türkarlan, 2001) bireylerin büyük bir bölümünün okuryazar olmadığı ya da ilkökul mezunu oldukları belirtilmektedir. İntihar girişiminde bulunan ve bulunmayan kriz vakalarının incelendiği bir başka çalışmada ise, intihar girişiminde bulunan vakaların eğitim düzeyinin anlamlı ölçüde daha düşük olduğu belirtilmektedir (Özgülven, Soykan ve Haran, 2003).

Değişkenler arası ilişkileri ve bu ilişkilerin yönünü belirlemek amacı ile her iki cinsiyet için de ayrı ayrı yapılan korelasyon analizleri sonucunda, İÖÖ ile YSNE,

KİTÖ, Umutsuzluk Ölçeği ve Yalnızlık Ölçeği’nden alınan puanlar arasında beklenen yönde ve anlamlı korelasyon katsayıları bulunmuştur. İlgili yazında da, bu değişkenler arasında belirtilen yönde anlamlı ilişkilerin bulunduğu ilişkin çok sayıda veri mevcuttur (örn., Gutierrez, Osman ve Kopper, 2000; Gutierrez, Osman, Kopper ve Barrios, 2000; Heisel, Flett ve Hewitt, 2003; Malone ve ark., 2000; Osman ve ark., 1996; Page, 1991; Stravynski ve Boyer, 2001).

Hem yurt içindeki (Bilici ve ark., 2002; Özgülven ve Sayıl, 2003) hem de yurt dışındaki (Bille-Brahe, 2001; Hernandez, Garcia, Merino ve Ramirez, 2004) araştırmalarda belirtildiği gibi, intihar davranışları gittikçe artmaktadır. Bu açıdan bakıldığında, mevcut araştırma bulgularının, intiharı önleme yönünde yapılacak olan çalışmalar için önem taşıyacağı söylenebilir. Bulguların özellikle risk gruplarının belirlenmesi ve müdahale programlarının oluşturulmasında yararlı olabileceği düşünülmektedir. Geniş gruplar üzerinde yapılacak olan tarama çalışmaları ile, yalnızlık ve umutsuzluk düzeyleri yüksek, iletişim becerileri yetersiz ve yaşamı sürdürme nedenleri az olan risk grupları saptanabilir. Bu gruplardaki kişilere sunulacak olan eğitim programları sırasında da cinsiyete ilişkin olarak elde edilen farklılıklar göz önünde bulundurulabilir. Örneğin, erkeklerde ketleyici iletişim tarzının ve eğitimin intiharı yordayan değişkenler arasında yer alması göz önünde bulundurulurken, eğitim düzeyi düşük erkekler için özellikle iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik eğitim programları hazırlanabilir. Ayrıca iki cinsiyet için de, yalnızlığın azaltılmasında etkili olabilecek sosyal beceri eğitimleri düzenlenebilir.

Yaşamı sürdürme nedenleri de, intiharı önleme konusunda, müdahale programlarında kendi başına kullanılabilir önemli bir değişken olarak bir kez daha karşımıza çıkmıştır. Daha önce yapılan iki farklı çalışmada da bildirildiği gibi, YSNE’nin hatırlatıcı, çağrışım yaptırıcı bir etkisi mevcuttur (Batıgün, 2005; Durak ve ark., 1993). Ölçek, kişilerdeki olumsuz düşüncelere olan eğilimi fark ettirerek, hayatlarının olumlu yönlerini de göz önüne sermek açısından önemli görünmektedir. Benzer bir koruyucu etkiden yurt dışındaki çalışmalarda da söz edilmektedir (Neyra, Range ve Goggin, 1990; Osman, Jones ve Osman, 1991). Ayrıca, intihar davranışları ile ilişkili toplam 20 ölçme aracının ele alınarak değerlendirildiği bir çalışmada da bu nokta vurgulanarak, YSNE’nin hem klinikte hem de normal örneklem üzerinde elde edilen yeterli psikometrik özelliklere sahip birkaç ölçekten biri olduğu belirtilmektedir (Ranje ve Knott, 1997).

Kuşkusuz, buraya kadar aktarılan bütün bu sonuçlar, araştırmanın örneklemiyle ve kullanılan ölçme araçlarıyla sınırlıdır. Örneklemin büyük bir bölümünü (% 54.7) üniversite öğrencisi ya da mezunları

oluşturmaktadır ve medeni durum değişkeni de ele alınmamıştır. Sonuçlar değerlendirilirken bu noktaların gözden kaçırılmaması gerekmektedir. Ayrıca, çalışma yalnızca normal örneklem ile gerçekleştirilmiş, intihar girişimi bulunan bir kontrol grubu araştırmaya dahil edilememiştir. Bundan sonra yapılacak olan çalışmalarda, ele alınan değişkenler açısından önemli olabileceği düşünülen bu noktaların gözden kaçırılmaması önerilebilir. Dolayısıyla, bulgular değerlendirilirken sözü edilen bu kısıtlılıkların göz önünde bulundurulması ve genelleme yapılmaması doğru bir yaklaşım olacaktır.

Kaynaklar

- Basow, S. A. ve Rubenfeld, K. (2003). "Troubles Talk": Effects of gender and gender-typing. *Sex Roles*, 48 (3/4), 183-19-87.
- Batgün, A. D. (2002). *Gençler ve intihar: Diğer yaş gruplarıyla farklılaşan özellikler*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi, Ankara: Yayınlanmamış Doktora tezi.
- Batgün, A. D. (2005). İntihar olasılığı: yaşamı sürdürme nedenleri, umutsuzluk ve yalnızlık açısından bir inceleme. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 16 (1), 29-39.
- Batgün, A. D. ve Şahin, N. H. (2003). Öfke, dürtüsellik ve problem çözme becerilerindeki yetersizlik gençlik intiharlarının habercisi olabilir mi? *Türk Psikoloji Dergisi*, 18 (51), 37-59.
- Beck, A., Wissman, A., Lester, D. ve Trexler, L. (1974). The measurement of pessimizm: The Hopelessness Scale. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 42 (6), 861-865.
- Beck, A. T. ve Weishaar, M. E. (1990). Suicide risk assessment and prediction. *Crisis*, 11 (2), 22-30.
- Bender, M. (2000). Suicide and older African-American women. *Mortality*, 5 (2), 158-170.
- Bettridge, B. J. ve Favreau, O. E. (1995). The dependency needs and perceived availability and adequacy of relationships in female adolescent suicide attempters. *Psychology of Women Quarterly*, 19, 517-531.
- Bilici, M., Bekaroğlu, M., Hocoğlu, C., Gürpınar, S., Soyulu, C. ve Uluutku, N. (2002). Incidence of completed and attempted suicide in Trabzon, Turkey. *Crisis*, 23, 3-10.
- Bille-Brahe, U. B. (2001). The epidemiology of suicide attempts in Europe. *Kriz Dergisi*, 9, 19-32.
- Bolton, R. (1986). *People Skills: How to assert yourself, listen to others, and resolve conflicts*. New York: Touchstone Book.
- Bonner, R. L. ve Rich, A. R. (1991). Predicting vulnerability to hopelessness. A longitudinal analysis. *The Journal of Nervous and Mental Disease*, 179 (1), 29-32.
- Brage, D., Meredith, W. ve Woodward, J. (1993). Correlates of loneliness among Midwestern adolescents. *Adolescence*, 28, 685-693.
- Brezo, J., Paris, J. ve Turecki, G. (2006). Personality traits as correlates of suicidal ideation, suicide attempts, and suicide completions: a systematic review. *Acta Psychiatr Scand*, 113, 180-206.
- Campbell, T. L., Byrne, B. M. ve Baron, P. (1992). Gender differences in the expression of depressive symptoms in early adolescents. *Journal of Early Adolescence*, 12, 326-338.
- Canetto, S. S. (1992). Gender and suicide in the elderly. *Suicide and Life-Threatening Behavior*, 22, 80-97.
- Chiles, J. A., Strosahl, K. D., Ping, Z. Y., Michael, M. C., Hall, K., Jemelka, R., Senn, B. ve Reto, C. (1989). Depression, hopelessness, and suicidal behavior in Chinese and American psychiatric patients. *American Journal of Psychiatry*, 146 (3), 339-344.
- Cole, D. A. (1989). Psychopathology of adolescent suicide: hopelessness, coping beliefs and depression. *Journal of Abnormal Psychology*, 98 (3), 248-255.
- Cole, D. E., Protinsky, H. O. ve Cross, L. H. (1992). An empirical investigation of adolescent suicidal ideation. *Adolescence*, 27, 813-818.
- Comtois, K. A. ve Linehan, M. M. (2006). Psychosocial treatments of suicidal behaviors: A practice-friendly review. *Journal of Clinical Psychology: In Session*, 62 (2), 161-170.
- Conroy, R. W. ve Smith, K. (1983). Family loss and hospital suicide. *Suicide and Life-Threatening Behavior*, 13, 179-194.
- Costa, P. T., Terracciano, A. ve McCrae, R. R. (2001). Gender differences in personality traits across cultures: robust and surprising findings. *Journal of Personality and Social Psychology*, 81, 322-331.
- Cull, J. G. ve Gill, W. S. (1988). *Suicide Probability Scale (SPS) Manual*. LA: Western Psychological Services.
- Demir, A. ve Fışiloğlu, H. (1999). Loneliness and marital adjustment of Turkish couples. *The Journal of Psychology*, 133 (2), 230-240.
- Demir, A. ve Tarhan, N. (2001). Loneliness and social dissatisfaction in Turkish adolescents. *The Journal of Psychology*, 135 (1), 113-123.
- Demir, A. (1989). UCLA yalnızlık ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliği. *Psikoloji Dergisi*, 7 (23), 14-18.
- Deniz, İ., Ersöz, A. G., İldeş, N. ve Türkarlan, N. (2001). 1995-2000 yılları resmi kayıtlarından Batman'da gerçekleşen intihar ve intihar girişimleri üzerine bir inceleme. *Aile ve Toplum*, 1 (4), 4-24.
- Dilsiz, A. ve Dilsiz, F. (1996). Çocuk ve gençlerde intihar girişimi: Kontrollü bir çalışma. *Kriz Dergisi*, 4 (1), 1-6.
- Dobrov, E. ve Thorell, L. H. (2004). "Reasons for living"-translation, psychometric evaluation and relationships to suicidal behaviour in a Swedish random sample. *Nord J Psychiatry*, 58, 277-285.
- Dökmen, Z. Y. (1997). Çalışma, cinsiyet ve cinsiyet rolleri ile ev işleri ve depresyon ilişkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 12 (39), 39-53.
- Dökmen, Z. Y. (2004). *Toplumsal cinsiyet kalıpyargıları, önyargıları ve cinsiyet ayrımcılığı. Toplumsal Cinsiyet: Sosyal Psikolojik Açıklamalar*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Duberstein, P. R., Conwell, Y., Seidlitz, L., Denning, D. G., Cox, C. ve Caine, E. D. (2000). Personality traits and suicidal behavior and ideation in depressed inpatients 50 years of age and older. *J Gerontol B Psychol Sci Soc Sci*, 55, 18-26.
- Durak, A. ve Palabıykoğlu, R. (1994). Beck Umutsuzluk Ölçeği geçerlik çalışması. *Kriz Dergisi*, 2 (2), 311-319.
- Durak, A. (1994). Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ) geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 9 (31), 1-11.
- Durak, A., Yasak-Gültekin, Y. ve Şahin, N. H. (1993). İnsanları yaşama bağlayan nedenler nelerdir? Yaşamı Sürdürme Nedenleri Envanteri'nin (YSNE) güvenilirliği ve geçerliği. *Türk Psikoloji Dergisi*, 8 (30), 7-19.
- Dyck, M. J. (1991). Positive and negative attitudes mediating suicide ideation. *Suicide and Life-Threatening Behavior*,

- 21 (4), 360-373.
- Eskin, M. (1993). *Age specific suicide rates and the rates of increase, and suicide methods in Sweden and Turkey: A comparison of the official suicide statistics*. Reports from the Department of Psychology, Stockholm University, No: 772.
- Fairweather, A. K., Anstey, K. J., Rodgers, B. ve Butterworth, P. (2006). Factors distinguishing suicide attempters from suicide ideators in a community sample: Social issues and physical health problems. *Psychological Medicine*, 1-11.
- Fennig, S., Geva, K., Zalsman, G., Weizman, A., Fennig, S. ve Apter, A. (2005). Effect of gender on suicide attempters versus nonattempters in an adolescent inpatient unit. *Comprehensive Psychiatry*, 46, 90-97.
- Gutierrez, P. M., Osman, A. ve Kopper, B. A. (2000). Suicide risk assessment in a college student population. *Journal of Counseling Psychology*, 47 (4), 403-413.
- Gutierrez, P. M., Osman, A., Kopper, B. A. ve Barrios, F. X. (2000). Why young people do not kill themselves: The reasons for living inventory for adolescents. *Journal of Clinical Child Psychology*, 29 (2), 177-187.
- Hammen, C. L. ve Padesky, C. A. (1977). Sex differences in the expression of depressive responses on the Beck Depression Inventory. *Journal of Abnormal Psychology*, 86, 609-614.
- Harriss, L., Hawton, K. ve Zahl, D. (2005). Value of measuring suicidal intent in the assessment of people attending hospital following self-poisoning or self-injury. *British Journal of Psychiatry*, 186, 60-66.
- Haw, C., Hawton, K., Houston, K. ve Townsend, E. (2003). Correlates of relative lethality and suicidal intent among deliberate self-harm patients. *Suicide and Life-Threatening Behaviour*, 33, 353-364.
- Hawton, K. (2000). Sex and suicide. *British Journal of Psychiatry*, 177, 484-485.
- He, Z. X. ve Lester, D. (2001). Sex differences in suicidal ideation in a community sample from China. *Crisis*, 22 (3), 132-134.
- Heisel, M. J., Flett, G. L. ve Hewitt, P. L. (2003). Social hopelessness and college student suicide ideation. *Archives of Suicide Research*, 7, 221-235.
- Hernandez, A. M. C., Garcia, L. F. M., Merino, H. P. ve Ramirez, L. (2004). Epidemiology of suicide in the state of Guanajuato. *Salud Mental*, 27, 15-20.
- Hojat, M., Glaser, K. ve Xu, K. (1999). Gender comparisons of medical students' psychosocial profiles. *Medical Education*, 33, 342-349.
- Horowitz, L. M., Rosenberg, S. E. ve Bartholomew, K. (1993). Interpersonal problems, attachment styles and outcome in brief dynamic psychotherapy. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 61 (4), 549-560.
- Innamorati, M., Pompili, M., Ferrari, V., Cavedon, G., Soccorsi, R., Aiello, S., Mancinelli, I., Lelli, M. ve Tatarelli, R. (2006). Psychometric properties of the reasons for living inventory in Italian university students. *Individual Differences Research*, 4 (1), 51-56.
- Ivanoff, A. ve Jang, S. J. (1991). The role of hopelessness and social desirability in predicting suicidal behavior: A study of prison inmates. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 59 (3), 394-399.
- Johnson, G. R., Krug, G. ve Potter, L. B. (2000). Suicide among adolescents and young adults: A cross-national comparison of 34 countries. *Suicide and Life-Threatening Behavior*, 30 (1), 74-82.
- Khan, S. A. ve Farooq, S. (2003). Reasons for not acting on suicidal ideas. *Journal of the College of Physicians and Surgeons-Pakistan: JCPSP*, 13 (1), 37-39.
- Kim, O. (2001). Sex differences in social support, loneliness, and depression among Korean college students. *Psychological Reports*, 88, 521-526.
- Kjoller, M. ve Helweg-Larsen, M. (2000). suicidal ideation and suicide attempts among adult Danes. *Scandinavian Journal of Public Health*, 28, 54-61.
- Kleinke, C. L., Staneski, R. A. ve Mason, J. K. (1982). Sex differences in coping with depression. *Sex Roles*, 8 (8), 877-889.
- Koenig, L. J., Issacs, A. M. ve Schwartz, J. A. J. (1994). Gender differences in adolescent depression and loneliness: Why are boys lonelier if girls are more depressed? *Journal of Research in Personality*, 28, 27-43.
- Kumar, C. T. S., Mohan, R., Ranjith, G. ve Chandrasekaran, R. (2006). Gender differences in medically serious suicide attempts: A study from South India. *Psychiatry Research*, 144, 79-86.
- Kumar, U. ve Pradhan, R.K. (2003). Correlates of suicide ideation: a factor analytic study. *Soc Sci Int*, 19, 36-43.
- Langhinrichsen-Rohling, J., Arata, C., Bowers, D., O'Brien, N. ve Morgan, A. (2004). Suicidal behavior, negative affect, gender, and self-reported delinquency in college students. *Suicide and Life-Threatening Behavior*, 34 (3), 255-267.
- Lau, S., Chan, D. K. ve Lau, P. S. Y. (1999). Facets of loneliness and depression among Chinese children and adolescents. *The Journal of Social Psychology*, 139 (6), 713-729.
- Lester, D. (1990). Suicide and the menstrual cycle. *Medical Hypotheses*, 31, 197-199.
- Lester, D. (1993). Testosterone and suicide. *Personality and Individual Differences*, 15, 347-348.
- Lester, D. (1997b). *Gender differences in suicidal behavior. Making Sense of Suicide* (s. 93-99), The Charles Press, Publishers, Inc.
- Linehan, M. M., Goodstein, J. L., Nielsen, S. L. ve Chiles, J. A. (1983). Reasons for staying alive when you are thinking of killing yourself. The reasons for living inventory. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 51 (2), 276-286.
- Malone, K. M., Oquendo, M. A. ve Haas, G. L. (2000). Protective factors against suicidal acts in major depression: reasons for living. *American journal of Psychiatry*, 157, 1084-1088.
- Maris, R. A. (1981). *Pathways to suicide: A survey of self-destructive behavior*. Johns Hopkins University Press: Baltimore.
- Matthews, D. W. (1993). *Relationship basics*. North Carolina: North Carolina Cooperative Extension Service.
- McCrae, R. R., Costa, P. T. ve Terracciano, A. (2002). Personality trait development from age 12 to age 18: longitudinal, cross-sectional, and cross-cultural analyses. *Journal of Personality and Social Psychology*, 83, 1456-1458.
- Miller, A. L. ve Gliniski, J. (2000). Youth suicidal behavior: Assessment and intervention. *Journal of Clinical Psychology*, 56 (9), 1131-1152.
- Minkoff, K., Bergman, E., Beck, A. T., ve Beck, R. (1973). Hopelessness, depression and attempted suicide. *American Journal of Psychiatry*, 130 (4), 455-459.
- Molina, J. A. ve Duarte, R. (2006). Risk determinants of suicide attempts among adolescents. *American Journal of Economics and Sociology*, 65 (2), 407-434.
- Neyra, C. J., Range, L. M. ve Goggin, W. C. (1990). Reasons for living following success and failure in suicidal and nonsuicidal college students. *Journal of Applied Social*

- Psychology*, 20 (11), 861-868.
- Osman, A., Jones, K. ve Osman, J. R. (1991). The Reasons for Living Inventory: Psychometric properties. *Psychological Reports*, 69, 271-278.
- Osman, A., Kopper, B. A. ve Barrios, F. X. (1996). The brief reasons for living inventory for adolescents (BRFL-A). *Journal of Abnormal Child Psychology*, 24 (4), 433-443.
- Özgüven, H. D. ve Sayıl, I. (2003). Suicide attempts in Turkey: results of the WHO-EURO multicentre study on suicidal behaviour. *Can J Psychiatry*, 48, 324-329.
- Özgüven, H. D., Soykan, Ç. ve Haran, S. (2003). İntihar girişimlerinde sorun alanları ve tetikleyiciler. *Kriz Dergisi*, 11 (1), 13-24.
- Page, R. M. (1991). Loneliness as a risk factor in adolescent hopelessness. *Journal of Research in Personality*, 25, 189-195.
- Page, R. M., Yanagishita, J., Suwanteerangkul, J., Zarco, E.P., Mei-Lee, C. ve Miao, N. F. (2006). Hopelessness and loneliness among suicide attempters in school-based samples of Taiwanese, Philippine and Thai Adolescents. *School Psychology International*, 27, 583-598.
- Park, H. S., Schepp, K. G., Jang, E. H. ve Koo, H. Y. (2006). Predictors of suicidal ideation among high school students by gender in South Korea. *Journal of School Health*, 76 (5), 181-188.
- Peplau, L. A. ve Perlman, D. (1982). Perspectives on Loneliness. Peplau, L. A. ve Perlman, D., (Ed.), *Loneliness: A sourcebook of current theory, research and therapy* içinde. New York: Wiley-Interscience.
- Pinto, A., Whisman, M. A. ve Conwell, Y. (1998). Reasons for living in a clinical sample of adolescents. *Journal of Adolescence*, 21, 397-405.
- Range, L. M. ve Knott, E. C. (1997). Twenty suicide assessment instruments: Evaluation and recommendations. *Death Studies*, 21, 25-58.
- Rokach, A. (2000). Perceived causes of loneliness in adulthood. *Journal of Social Behavior and Personality*, 15 (1), 67-84.
- Roy, A. (1995). Suicide. Kaplan ve Sadock, (Ed.), *Comprehensive textbook of psychiatry* (6. baskı, cilt: 2) içinde (1739-1752).
- Russel, D., Peplau, L. A. ve Cutrona, C. E. (1980). The Revised UCLA Loneliness Scale: Concurrent and discriminant validity evidence. *Journal of Personality and Social Psychology*, 39, 472-480.
- Stack, S. (1983). The effect of religious commitment on suicide: A cross-national analysis. *Journal of Health and Social Behaviour*, 24, 362-374.
- Steen, D. M. ve Mayer, P. (2003). Patterns of suicide by age and gender in the Indian states: A Reflection of human development? *Archives of Suicide Research*, 7, 247-264.
- Stravynski, A. ve Boyer, R. (2001). Loneliness in relation to suicide ideation and parasuicide: A population-wide study. *Suicide and Life-Threatening Behavior*, 31 (1), 32-40.
- Şahin, N., Durak, A. ve Yasak, Y. (1994). Interpersonal style, loneliness and depression. *23rd International Congress of Applied Psychology*, July 17-22, Madrid.
- Şanin, N. H. ve Durak, A. (1995). Stresle başa çıkma tarzları ölçeği: Üniversite öğrencileri için uyarlanması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 10 (34), 56-73.
- Şahin, N. H. ve Batıgün, A. D. (2000). *İntihar olasılığı ve yaşamı sürdürme nedenleri*. Yayınlanmamış çalışma.
- Şahin, N. H., Batıgün, A. D. ve Şahin, N. (1998). Reasons for Living and their protective value: A Turkish sample. *Archives of Suicide Research*, 4 (2), 157-168.
- Thomas, H. V., Crawford, M., Meltzer, H. ve Lewis, G. (2002). Thinking life is not worth living. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 37, 351-356.
- TÜİK, *İntihar İstatistikleri* (2002). T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, Ankara.
- Tüzün, Z. (1997). *Life events, depression, social support systems, reasons for living and suicide probability among university students*. ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Uçar, N. (1999). *Correlates of suicide ideation and relation to ego identity status among adolescents*. ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Weishaar, M. E. ve Beck, A. T. (1992). Hopelessness and suicide. *International Review of Psychiatry*, 4, 177-184.
- Whetstone, L. M., Morrissey, S. L. ve Cummings, D. M. (2007). Children at risk: The association between perceived weight status and suicidal thoughts and attempts in middle school youth. *Journal of School Health*, 77 (2), 59-66.
- Williams, D. E. & D'Alessandro, J. D. (1994). A comparison of three measures of androgyny and their relationship to psychological adjustment. *Journal of Social Behavior and Personality*, 9 (3), 469-480.
- Zhang, J., McKown, R. E., Hussey, J. R., Thompson, S. J. ve Woods, J. R. (2005). Gender differences in risk factors for attempted suicide among young adults: Findings from the Third National Health and Nutrition Examination Survey. *Annals of Epidemiology*, 15, 167-174.

Summary

Suicide Risk and Gender: An Evaluation of Suicide in Respect to Interpersonal Relationship Style, Reasons for Living, Loneliness, and Hopelessness

Ayşegül Durak Batıgün
Ankara University

Gender is considered a strong predictor of suicidal behavior (Zhang, McKeown, Hussey, Thompson & Woods, 2005). The incidence of completed suicide is higher in men than women in nearly all countries, with a ratio of 1:2 or 1:3 (Hawton, 2000). For suicide attempts that do not end with death a reverse ratio is observed; twice as many women attempt suicide than men (Miller & Glinski, 2000; Zhang et al., 2005). In Turkey, the frequency of suicide that ends in death is 2 times higher in males than females (D.I.E. Suicide Statistics, 2002).

There is variety of psychological variables related to suicide; one is loneliness, which is thought to be a result of our modern lifestyle and is different than being alone (Perlau & Perlman, 1982). Studies conducted with normal populations and clinical populations report that loneliness is related to suicidal behavior (Conroy & Smith 1983; Page et al., 2006). Loneliness is an important indicator of dysfunctional social relationships. Interpersonal relationship style is very important; having close and supportive interpersonal relationships is considered a protective factor against suicidal behavior (Cole, Protinsky & Cross, 1992).

Interpersonal relationships differ according to gender. For example, females are found to express their selves in clearer way by using a polite communication style and providing suggestions to others compared to males (Basow & Rubinfeld, 2003). One study investigated interpersonal relationship style, loneliness, and depression in a normal population in Turkey and showed that females had a nurturing interpersonal relationship style, whereas males had an inhibited style (Şahin, Durak & Yasak, 1994).

Hopelessness is generally discussed within a cognitive theory framework; patients that attempt suicide regard the act as a path of escape from desperation and

hopelessness, and researchers report that if a person's perspective on life is full of desperation the risk of suicide increases (Minkoff, Bergman, Beck & Beck, 1973). In terms of gender variables, females score higher on hopelessness scales during adolescence and adulthood than do males (Costa, Terracciano & McCrae, 2001; Duberstein et al., 2000; McCrae, Costa & Terracciano, 2002); however, some studies report that males have higher hopelessness scores (Batıgün, 2005; Page, 1991).

While feelings of hopelessness and loneliness are related to negative cognitions that accompany suicide, Linehan et al. (1983) focused on positive cognitions that deter people from committing suicide. Linehan et al. (1983) argued that there are 6 factors that bind people to life: faith in survival and coping, responsibility to parents, concerns about children, fear of suicide, fear of social disapproval, and moral imperatives. They looked at the relationship of these 6 factors to suicidal behavior. According to their model, people with a strong faith in survival and coping are more resistant to distress and hopelessness, have fewer suicidal thoughts, and, therefore, have fewer suicide attempts.

The present study aimed to determine the relationship among these variables in predicting the suicidal risk, focusing on gender differences.

Method

Participants

The study sample consisted of 1003 individuals (499 female, 504 male) that were randomly selected from among the residents of 3 large cities in Turkey; Ankara ($n = 347$), Izmir ($n = 293$), and Mersin ($n = 363$). Age range of the participants was 18-60 years (mean age: 34.3 ± 12.22 years). Among the participants, 17.9 %

Address for Correspondence: Doç. Dr. Ayşegül Durak Batıgün, Ankara Üniversitesi DTCF Psikoloji Bölümü Sıhhiye/ANKARA
E-mail: ayseguldurak@yahoo.com

Author's Note: This study was supported by the Ankara University Scientific Research Project (SRP) (project No: 2003 09 01 021, 2006).

had a primary school education, 26.8 % completed high school, and 54.7 % were university graduates. In all, 554 of the participants were married and 442 were single.

Materials

Suicide Probability Scale (SPS). Cull and Gill (1988) developed SPS, a 4-point Likert-type scale with 36 items. Higher scores indicate higher probability of suicide. Several studies indicated that the scale is reliable and valid (Batigün, 2002; Batigün & Şahin, 2003; Eskin, 1993; Şahin & Batigün, 2000).

Interpersonal Relationship Rating Scale (IRRS). IRRS is Likert-type scale with 31 items that identify nurturing and inhibited relationship styles. Higher scores indicate more positive relationship patterns. The reliability and validity of the scale are satisfactory (Şahin, Durak & Yasak, 1994).

UCLA-Loneliness Scale. This scale consists of 20 items that measure perceived level of loneliness (Russell, Peplau & Cutrona, 1980). Items are answered on a 4-point Likert-type scale ranging from 1 to 4; higher scores indicate higher levels of perceived loneliness. The scale's reliability and validity have been studied (Demir, 1989).

Beck Hopelessness Scale (BHS). Beck, Weissman, Lester, and Trexler (1974) developed BHS in order to measure the level of an individual's pessimism concerning the future. It is a self-report instrument with 20 items that are rated as true or false. It is a reliable and valid scale, and has thus been used in many studies (Durak, 1994; Durak & Palabıyıkoglu, 1994).

Reasons for Living Inventory (RFL). RFL was developed by Linehan et al. (1983) in order to assess an individual's reasons for not attempting suicidal. It was adapted for use in Turkey as a 28-item scale (Durak, Yasak-Gültekin & Şahin, 1993). It has been used in many studies, and its reliability and validity are widely supported (Şahin & Batigün, 2000).

Results

The participants were selected from among residents of Ankara, Izmir, and Mersin. In order to control the city variable, we conducted gender (2) x city (3) x age (3) ANOVA and gender (2) x city (3) x education (3) ANOVA analysis. There was no main effect or interaction effect of the city variable on SPS total and sub-scale scores (range: $F_{2,974} = .07, p > .05$; $F_{2,974} = 2.64, p > .05$). Then, several regression analyses were conducted in line with the aim of the study

Regression Analysis

The dependent variable was SPS score and the independent variables were age, level of education,

gender, reasons for living, interpersonal relationship style, and loneliness and hopelessness scores. The first variable entered in the equation was loneliness ($r = .644, F_{1,958} = 678.48, p < .001$), followed by hopelessness ($r = .672, F_{2,957} = 394.07, p < .001$), inhibited relationship style ($r = .692, F_{3,956} = 292.07, p < .001$), nurturing relationship style ($r = .705, F_{4,955} = 235.94, p < .001$), reasons for living ($r = .715, F_{5,954} = 199.16, p < .001$), level of education ($r = .719, F_{6,953} = 169.76, p < .001$), and gender ($r = .721, F_{7,952} = 146.91, p < .001$). The independent variables explained 51.9 % of the total variance.

Gender was predictive of suicidal probability and, therefore, we conducted separate regression analyses for males and females in order to identify which variables were predictive of suicide probability in males and females. Results indicated that loneliness was the first variable entered in the equation in females ($r = .626, F_{1,476} = 307.15, p < .001$) and males ($r = .666, F_{1,480} = 383.37, p < .001$). Loneliness was followed by hopelessness ($r = .665, F_{2,475} = 188.36, p < .001$), nurturing relationship style ($r = .693, F_{3,474} = 145.70, p < .001$), reasons for living ($r = .707, F_{4,473} = 118.39, p < .001$), and hope and social support ($r = .718, F_{5,472} = 97.70, p < .001$) in woman. Loneliness was followed by inhibited relationship style ($r = .0699, F_{2,479} = 229.20, p < .001$), hopelessness ($r = .721, F_{3,478} = 172.44, p < .001$), reasons for living ($r = .730, F_{4,477} = 135.73, p < .001$), and level of education ($r = .736, F_{5,476} = 112.79, p < .001$) in men. The independent variables explained 51.6 % and 54.2 % of the total variance in women and men, respectively.

Correlational Analysis

Correlations between SPS score and its sub-scale scores and the other scales' scores were calculated for men and women. There were significant correlations between SPS scores and the other scales' scores, ranging between $-.46 (p < .001)$ and $.65 (p < .001)$ for women, and between $-.43 (p < .001)$ and $.67 (p < .001)$ for men. As the reasons of living and positive interpersonal relationship styles increase, the suicide risk decreases; whereas, as the hopelessness and loneliness scores increase, the suicide risk increases.

Discussion

In the present study 2 separate regression analyses (for males and females) were conducted following an initial regression analysis, which examined the predictor variables of suicide risk. As result, loneliness, hopelessness, and reasons for living were observed to be predictors of suicide common to both genders. The interpersonal relationship style of females and males were, respectively, nurturing and inhibited, which

supports the study's hypothesis. Several studies suggest that females use clearer and polite communication style than do males, especially in conflict situations in which females tend to talk about the problem, while males do not tend to argue about their problems with others or provide any suggestions for their interpersonal problems (Basow & Rubinfeld, 2003).

The present study shows that the predictors of suicidal thoughts in females were lack of a nurturing relationship style and lack of social support, whereas in males, they were high inhibited relationship style and level of education. When we look at the IRRS items that represent a nurturing relationship style (for example, "I clearly express my needs and desires to the person I communicate with", "I clearly express my thoughts when I agree with the person I communicate with", etc.), it seems that these items are related to the female gender role styles. Similarly, items related to an inhibited relationship style (for example, "I like to attack people verbally", "I easily lose my control and get angry") seem to be related to more male gender role. Our findings show that when males act in accord with the typical male gender roles, their acts can be risk for suicidal acts, whereas, the probability of the suicide increases when females do not act in accord with the typical female gender roles or when they have less social support. This finding is in agreement with the finding that females seek social support more than males do (Kleinke, Staneski & Mason, 1982; Şahin & Durak, 1995); however, acting in accord with the male gender role and having low education level are important suicide risks for males. This is in line with findings that show that people with low-level education assume more stereotyped gender roles (Dökmen, 2004).

The male gender role may be more rigid in more traditionalist regions of Turkey where people tend to have a low level of education, which may increase the risk of suicide in the presence of loneliness, hopelessness, and

withdrawn from life. This was supported by the finding that shows that completed suicide is more frequent among individuals with a low level of education (DIE suicide statistics, 2002). Androgen gender role is however found to be more protective factor in other studies (Dökmen, 1997; Williams & D'Alessandro, 1994). Further research is, thus, required to re-evaluate the variables examined in the present study -interpersonal relationship style and suicide risk- in terms of gender roles.

The incidence of suicidal behavior is increasing in Turkey (Bilici et al., 2002; Özgüven & Sayıl, 2003) and other countries (Bille-Brahe, 2001; Hernandez, Garcia, Merino & Ramirez, 2004). The present study's findings, therefore, are critical for the design of studies on suicide prevention. Our findings can be useful in helping to determine risk groups and designing intervention programs. Studies conducted with larger samples can detect groups at risk that have high levels of loneliness and hopelessness, more dysfunctional interpersonal relationship styles and few reasons for living. Gender differences can be considered while providing educational programs to these at-risk groups. For example, considering such predictive variables as inhibited relationship style and low-level education, education programs that target communication skills in males with low-level education can be prepared. Similarly, social skill improvement programs can be offered to both genders in an effort to decrease loneliness.

Based on the findings of the present study, reasons for living appear to be variable that can be used alone in intervention programs for suicide. Past studies conducted in Turkey have shown that taking RFL can be useful for self-identification of the negative thoughts, which might lead people to reconsidering the more positive aspects of their lives (Batıgün, 2005; Durak et al., 1993): Similar effect of the taking this test was reported in studies conducted in other countries (Neyra, Range & Goggin, 1990; Osman, Jones & Osman, 1991).